BIULETYN
INSTYTUTU NAUKOWEGO RZEMIEŚLNICZEGO
IMIENIA PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
(MUZEUM RZEMIOSŁ I SZTUKI STOSOWANEJ)

Nr. 17 WARSZAWA 4 października 1936

WYKAZ KSIĄŻEK I CZASOPISM RZEMIEŚLNICZYCH

KOSZYKARSTWO

J. Pastuszenko, **Koszykarstwo wiklinowe.** Rok 1928. (W Bibliotece Instytutu).

St. Stefański. **Co i jak robimy ze słomy i z materjałów podobnych?** (Str. 91) 1934.

X. Z. **O kulturze wierzby koszykarskiej.** Warszawa 1887. Cena 50 gr. (W Bibliotece Instytutu).

W. Zdzienicki. **Uprawa wierzby koszykarskiej.** Warszawa 1910. Cena 50 gr. (W Bibliotece Instytutu).

Marian Padechowicz. **„Meble wiklinowe"** (Rzeczy piękne r. 1927, Nr. 5).

„Znaczenie wikliny koszykarskiej", („Kupiec, Świat Kupiecki" r. 1931, Nr. 58).

„Przykłady współczesnego wyplatania mebli. Sploty Wł. Wołkowskiego". („Arkady" 1936 r., maj — w Bibliotece Instytutu).

P. Kaiser. **Die Korbweiden, ihre Kultur,** (Wiklina koszykarska) 1927 r. Cena 1 zł. 50 gr.

E Dieckmann. **Möbelbau in Holz, Rohr und Stahl** (Konstrukcja mebli z drzewa, trzciny i stali; meble wiklinowe str. 55 — 68). R. 1931. (W Bibliotece Instytutu).

E. Ulbrich. **Die Stampflanzen der Rohstoffe** im Korb— und Flechtwarengewerbe (Podstawowe surowce roślinne w koszykarstwie). Cena 1 zł. 25 gr. (W Bibliotece Instytutu).

G A. Scholz. **Leitfaden zur Erlernung des Korbmacherhandwerks** (Podręcznik rzemiosła koszykarskiego). Cena 65 gr. (W Bibliotece Instytutu).

Pralle. **Bastflechten** (Plecenie z łyka).

Finckh-Haelssig. **Peddigrohr - Flechtbuch** (Podręcznik koszykarski. Plecenie z petyku). Cena 3 zł. 50 gr.

Fried. Henrmann. **Der Tapezierer** (m. in. opis mebli koszykowych. Materiały i narzędzia). 1926. Cena w oprawie 16 zł. 30 gr. (W Bibliotece Instytutu).

L. Andés. **Prakt. Handbuch für Korbflechter** (Podręcznik dla koszykarzy) z ryc. 1920 r. Cena 7 zł. 75 gr. (W Bibliotece Instytutu).

J. Blas i R. Hotz. **Korbflechten** (Koszykarstwo). 1922.

G. Funke. **Lehrbuch f. Korbflechter** (Podręcznik dla koszykarzy i szkół koszykarskich). Cena 3 zł. 50 gr. (W Bibliotece Instytutu).

Die Korbindustrie (Wzory robót koszykarskich) 1923 r. Cena 1 zł. 75 gr. (W Bibliotece Instytutu).

Prag. Rudniker Korbwaren Fabrikation. Wien 1906. (W Bibliotece Instytutu).

„Deutsche Korbmacher Zeitung" (Niemiecka gazeta koszykarska). Berlin.

„Korbmacher Zeitung" (Gazeta koszykarska). Koburg.

„Korb - Industrie u. Weiden - Zeitung" (Gazeta przemysłu koszykarskiego i wiklinowego). Elberswalde.

„Korbflechter - Zeitung" (Gazeta koszykarska). Wiedeń.

Kisielew. **Pletienje korzin iz pruta i drani.** („Rossica").

Russkoje narodnoje iskusstwo na wtoroj wsierossijskoj kustarnej wystawkie. 1914. (W Bibliotece Instytutu).

KOSZYKARSTWO W NIEMCZECH*)

Zakłady koszykarskie mają wyraźnie rzemieślniczy charakter, ponieważ wszelkie maszyny stosowane w nich są przeznaczone wyłącznie do przyrządzania materiału, a samo wytwarzanie przedmiotów wymaga wprawnej ręki rzemieślnika. Rozwój koszykarstwa zależy w pierwszym rzędzie od unowocześnienia tej gałęzi wytwórczości i wykorzystania wszelkich pomocniczych środków technicznych, a więc od nowoczesnych metod pracy i organizacji handlowej przedsiębiorstw koszykarskich.

Podstawowym materiałem do wszystkich robót koszykarskich jest wiklina krajowa i zamorska trzcina. Wiklina zielona (nieobdarta z kory), służy do wy-

*) „Das deutsche Handwerk. Generalbericht". Tom I, str. 138. Artykuł „Der Korbmacher" Otto Leidholda, mistrza koszykarskiego i naucz. zaw. Poradnik „Was soll ich werden?"

robów zwykłych koszów, a biała lub czerwona na równi z trzciną do wyrobu mebli i galanterii. Inne materiały mają mniejsze, raczej lokalne zastosowanie.

Rzemiosło koszykarskie dzieli się na dwie grupy: 1) „Gestell"- i 2) „geschlagene Arbeit" — czyli koszykarstwo konstrukcyjne (meble) i koszykarstwo bite (kosze). Ostatnia grupa dzieli się znów na roboty drobno - bite (koszyki luksusowe) i grubo - bite (kosze użytkowe).

Koszykarstwo konstrukcyjne (szkieletowe) obejmuje wszelkie czynności przy wyrobie mebli z wikliny lub trzciny; określenie „roboty bite" oznacza ścisłe (gęste, szczelne) łączenie materiału przy wyrobie wszelkiego rodzaju koszy użytkowych, które znajdują zastosowanie w rolnictwie, przemyśle i w gospodarstwie domowym.

Drobno - bite koszykarstwo wykonywane jest przeważnie w okręgach chałupniczych.

Rzemiosło koszykarskie w Niemczech zatrudnia w 10345 zakładach 10615 mistrzów, 5135 czeladników i 1855 uczniów. 80% zakładów zatrudnia tylko właścicieli, 12,6% — jednego czeladnika, 5,1% — od 2 do 3 czeladników. Istnieją 3 przedsiębiorstwa koszykarskie, zatrudniające ponad 50 czeladników.

Wykonywane są w zakładach koszykarskich między innymi następujące wyroby: meble koszykowe, kosze do użytku przemysłowego, np. kosze dla rybaków, do owoców, do węgla, do bielizny, kosze podróżne, kosze dla wojska (do pocisków) i wszelkie roboty reparacyjne. Specjalną gałąź tego rzemiosła stanowi plecenie słomy, wyplatanie krzeseł i wykończanie pod względem zdobniczo - dekoracyjnym wyrobów koszykarskich.

Znaczną konkurencję rzemiosłu koszykarskiemu w Niemczech robią zakłady dla ociemniałych, więziennictwo, chałupnicy. Zmniejszył się znacznie zbyt na kosze i walizki, wobec rozpowszechnienia się kufrów skórzanych i walizek z tanich materiałów zastępczych, zwiększa się natomiast popyt na meble koszykowe.

Nauka rzemiosła koszykarskiego obejmować powinna zarówno dział meblowy jak i wyrób koszów. Ponieważ zakłady rzemieślnicze nastawione są przeważnie na jeden z powyższych działów, uczeń uzupełniać musi swą wiedzę w szkole dokształcającej zawodowej, a później przez lata „wędrówki" czeladniczej.

Do wykonywania robót koszykarskich niezbędne jest oprócz zręczności i zwinności palców poczucie formy i „miara w oku". Pewne wrodzone zdolności wyrobić można przez praktyczne ćwiczenia i obowiązkową naukę rysunku.

Dzisiejsze postępy w obróbce białej wikliny i w zestawianiu mebli trzcinowych wymagają od koszykarza zwiększonej inteligencji i dzielności. Tylko dopływ do tego zawodu zdolnych, inteligentnych pracowników może przyczynić się do rozwoju rzemiosła koszykarskiego pod względem technicznym, gospodarczym i kulturalnym.

Do samodzielnego wykonywania rzemiosła koszykarskiego niezbędne są dziś, prócz dokładnej znajomości metod pracy we wszystkich działach tego zawodu oraz uzdolnień rysunkowych, również zdolności kupieckie, biegłość w rachunkach, znajomość kalkulacji, księgowości i korespondencji handlowej.

H. J.

Dnia 10 października, upływa **termin przyjmowania zapisów** na kursy urządzane przez Instytut w r. 1936/37, w pierwszej kolejności, a mianowicie:

1. **Kurs rysunku odręcznego** i 2. **Kurs kreślenia**— dla rzemieślników i rzemieślniczek różnych zawodów oraz 1. **Kurs rysunku technicznego** i 2. **Kurs projektowania mebli** dla stolarzy (czeladników i samodzielnych rzemieślników). Wreszcie — **kurs dokształcający zawodowy** dla fryzjerów i fryzjerek.

W poprzednim (16) numerze „Biuletynu" podaliśmy programy tych kursów. Przypominamy obecnie, że zapisy na kursy powyżej wymienione przyjmuje biuro Instytutu **w godz. 8 — 14 i 18 — 20.**

Bliższych informacji udziela Referat Oświaty i Kultury Instytutu w godzinach 12 — 14.

ADRES INSTYTUTU: WARSZAWA, CHMIELNA 52, TELEFON 6-73-38.

„Biuletyn" dołączany jest bezpłatnie do każdego numeru „Rzemiosła", organu Związku Izb Rzemieślniczych R. P. Numer pojedyńczy „Biuletynu" kosztuje 10 gr.

Wydawca: Instytut Naukowy Rzemieślniczy Imienia Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego

Redaktor: Henryk Juszkiewicz.

Zakł. Graf. „Polska Zjednoczona", Warszawa, Nowolipie 2. Tel. 11-40-45.